

Przedmowa Jana Woleńskiego	9
Wstęp	11
1 Logika i jej rozumienie	17
1.1 Teksty wprowadzające	17
1.1.1 Arystoteles	17
1.1.2 Św. Tomasz z Akwinu	18
1.1.3 Antoine Arnauld i Pierre Nicole	19
1.1.4 Emmanuel Kant	20
1.1.5 Gottlob Frege	21
1.1.6 Alfred Tarski	23
1.2 Logika tradycyjna a logika współczesna	24
1.2.1 Logika ogólna i logiki szczegółowe	24
1.2.2 Logika a teoretyczne nauki o języku	25
1.2.3 Podstawowe pojęcia logiki	28
1.2.3.1 Znaki	28
1.2.3.2 Język naturalny a język formalny	29
1.2.3.3 Język — metajęzyk	29
1.2.4 Paradoksy logiczne	30
1.2.4.1 Paradoks kłamcy	30
1.2.4.2 Definicja prawdy dla języków sformalizowanych	33
2 Zagadnienia logiki tradycyjnej	35
2.1 Nauka o nazwach	35
2.1.1 Logika, ontologia, psychologia	35
2.1.2 Nazwa i pojęcie	37

2.1.3	Charakterystyka nazw	37
2.1.4	Podział nazw	39
2.1.4.1	<i>Ze względu na formę</i>	39
2.1.4.2	<i>Ze względu na znaczenie</i>	39
2.1.4.3	<i>Ze względu na oznaczanie</i>	42
2.1.5	Treść nazwy — nazwy wyraźne i niewyraźne	43
2.1.6	Zakres nazwy	45
2.1.6.1	<i>Treść nazwy a zakres nazwy</i>	45
2.1.7	Zakresy nazw i stosunki pomiędzy nimi	46
2.1.7.1	<i>Iloczyn i suma nazw</i>	46
2.1.7.2	<i>Klasa uniwersalna</i>	47
2.1.7.3	<i>Stosunki pomiędzy zakresami nazw</i>	48
2.1.7.4	<i>Graficzne przedstawienie stosunków międzyzakresowych</i>	49
2.1.8	Podział logiczny	51
2.1.9	Nazwa i zdanie	52
2.1.10	Przenośnię	54
2.2	Nauka o definicji	55
2.2.1	Definicja klasyczna	56
2.2.2	Definicja nominalna i realna	56
2.2.2.1	<i>Definicja nominalna</i>	57
2.2.2.2	<i>Definicja nominalna wyraźna</i>	58
2.2.2.3	<i>Definicje projektujące i sprawozdawcze</i>	59
2.2.2.4	<i>Definicja realna</i>	60
2.2.2.5	<i>Definicja wskazująca</i>	62
2.2.3	Warunki poprawności definicji	62
2.3	Nauka o zdaniu	64
2.3.1	Zdanie a sąd	64
2.3.2	Wypowiedzi i normy	65
2.3.3	Budowa i rodzaje zdań	66
2.3.4	Zdania kategoryczne	67
2.3.5	Zdania kategoryczne w zapisie graficznym	68
2.4	Nauka o wnioskowaniu	70
2.4.1	Wnioskowanie bezpośrednie	70
2.4.1.1	<i>Zależności pomiędzy zdaniami kategorycznymi</i>	70
2.4.1.2	<i>Kwadrat logiczny</i>	74
2.4.2	Wnioskowanie poprzez odwracanie zdań	76
2.4.2.1	<i>Prawa konwersji, obwersji i kontrapozycji</i>	76
2.4.3	Wnioskowanie pośrednie — sylogistyka	78

2.4.3.1	Sylogizm kategoriowy	79
2.4.3.2	Tryby i figury sylogistyczne	80
2.4.3.3	Figury sylogistyczne II–IV	82
2.4.3.4	Reguły poprawności sylogistycznej	84
2.4.4	Sprawdzanie trybów za pomocą diagramów Venna	86
2.4.4.1	Sprawdzanie sylogizmów do trybów figury I	87
2.4.5	Sylogistyka a logika współczesna	89
3	Logika współczesna	93
3.1	Semantyczna analiza zdań	93
3.1.1	Gramatyczna i logiczna struktura zdania	94
3.1.2	Logiczna struktura zdań ogólnych	96
3.2	Spójniki zdaniotwórcze	98
3.2.1	Terminy synkategorematyczne	99
3.2.1.1	Spójniki prawdziwościowe	100
3.2.2	Spójniki jednoargumentowe	101
3.2.2.1	Spójnik negacji	101
3.2.2.2	Zasada sprzeczności i wyłączonego środka	102
3.2.2.3	Spójnik potwierdzenia	103
3.2.3	Spójniki dwuargumentowe	104
3.2.3.1	Spójnik koniunkcji	105
3.2.3.2	Spójnik alternatywy	107
3.2.3.3	Spójnik implikacji	109
3.2.3.4	Implikacja materialna i logiczna	110
3.2.3.5	Zdania analityczne i syntetyczne	112
3.2.3.6	Spójnik równoważności	118
3.2.4	Zależności pomiędzy zdaniami złożonymi	118
3.2.5	Spójniki główne i podporządkowane	121
3.3	Tautologie logiki zdań	122
3.3.1	Schematy prawdziwościowe logiki zdań	122
3.3.2	Metoda zero-jedynkowa	124
3.4	Aksjomatyczne ujęcie logiki zdań	128
3.4.1	Wybrane prawa logiki zdań	131
3.5	Logika predykatów	134
3.5.1	Zmienne indywidualne i predykatywnie	135
3.5.1.1	Kwantyfikatory	137
3.5.2	Podstawowe formuły logiki predykatów	139
3.5.3	Reguły negacji kwantyfikatorów	140
3.5.4	Kwantyfikatorski zapis zdań kategoriowych	141

3.5.5	Formalizacja zdań języka potocznego	143
3.5.6	Reguły opuszczania i dołączania kwantyfikatorów	145
3.6	Wnioskowanie w logice zdań i predykatów	148
3.6.1	Rozumowanie, wnioskowanie, dowodzenie, argumen- towanie	148
3.6.2	Wnioskowanie dedukcyjne	151
3.6.3	Przykłady dowodzenia w logice zdań	153
3.6.4	Dowodzenie bezpośrednie i pośrednie	155
3.6.5	Dowodzenie w logice predykatów	158
3.6.5.1	<i>Wybrane prawa logiki predykatów</i>	159
3.6.5.2	<i>Przykłady</i>	160
3.6.6	Błędy wnioskowania dedukcyjnego	165
4	Wnioskowania uprawdopodobniające	167
4.1	Wnioskowanie redukcyjne	168
4.2	Wnioskowanie indukcyjne	170
4.2.1	Indukcja enumeracyjna	171
4.2.2	Indukcja eliminacyjna	173
4.2.3	Kanony Milla	176
4.3	Wnioskowanie z analogii	179
4.4	Wnioskowanie <i>a fortiori</i>	180
4.5	Jasność wypowiedzi	182
4.5.1	Poprawne formułowanie wypowiedzi	183
4.5.1.1	<i>Nazwy wieloznaczne</i>	183
4.5.1.2	<i>Wypowiedzi wieloznaczne</i>	183
4.6	Zdolność przekonywania	185
4.6.1	Zarzuty merytoryczne i formalne	186
4.6.2	Poprawność argumentacji	187
4.6.3	Erystyka czyli sztuka prowadzenia sporów	189
4.6.4	Zabiegi erystyczne	190
4.6.4.1	<i>Nieuczciwe zabiegi erystyczne</i>	191
4.6.5	Filozofia logiczna	194
	Literatura	197
	Summary	205
	Indeks	209